T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2018 / 72
KARAR NO : 2018 / 118
KARAR TR : 26.02.2018

ÖZET : Karayolunda meydana gelen trafik kazasında uğranılan maddi zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk

K A R A R

Davacı : M.U.
Vekili : Av. M.K.
Davalı : Karayolları Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. B.G.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; Müvekkilinin 07/07/2008 tarihinde yolcu olarak bulunduğu 06 BD.... plakalı aracın kaza yapması sonucu yaralandığını ve sakat kaldığını, kazanın oluşumunda müvekkilin araçta yolcu olduğu için herhangi bir dahli ve kusurunun söz konusu olmadığını, Adli Tıp Kurumu'ndan alınan raporda araç sürücüsünün %50 oranında kusurlu olduğunu, davalının bakımını üstlendiği karayolunda bulunan "kaplama içerisindeki lastik parçasının" %50 oranında kazaya sebebiyet verdiğini, müvekkilinin kaza sonrası yıllarca tedavi gördüğünü, olay sonrasında müvekkilinin çektiği acılara karşılık davalıdan 50.000,00 TL manevi tazminat istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

NİZİP 1. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ:03.03.2017 gün ve E:2016/625 K:2017/169 sayılı kararı ile "Dava, trafik kazasından kaynaklanan manevi tazminat istemine ilişkindir.

Davacı vekili dava dilekçesinde, davalının bakımını üstlendiği yoldaki lastik parçasının kazanın oluşumuna sebebiyet verdiğini ileri sürerek davalının müvekkilinin uğradığı zarardan sorumlu olduğunu ileri sürmektedir. Meydana gelen kazada davalıya yüklenen kusur, yol bakımını gereği gibi yapmamasından yani davalı idarenin yapmakla yükümlü olduğu kamu hizmetini gereği gibi yerine getirmemesinden, diğer bir ifadeyle hizmet kusurundan kaynaklanmaktadır.

Karayolları Genel Müdürlüğü, kamu hizmeti sırasında verdiği zararlardan dolayı özel hukuk hükümlerine tabi olmayıp, hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar yönünden açılan davaların İdari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanun'un 2. maddesi hükmü uyarınca, idare aleyhine idari yargı yerinde tam yargı davası olarak açılması gerekmektedir. Bu çerçevede davalının hizmet kusuruna dayalı olarak açılan huzurdaki davanın idari yargıda görülmesi gerekmektedir" gerekçesiyle HMK' nın 114/1 b maddesi uyarınca dava şartı olması karşısında davanın HMK' nın 115/2 maddesi uyarınca Usulden Reddine karar vermiş, aleyhine yasa yoluna başvurulmayan kararın 17/05/2017 tarihinde kesinleştiği anlaşılmıştır.

Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

MARDİN 2. İDARE MAHKEMESİ: 02.11.2017 gün ve E:2017/3205 sayılı kararı ile "2918 sayılı Karayolları Trafik Kanun'unun 2. maddesinde; Bu Kanunun, "trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri" kapsadığı ifade edildikten sonra aynı Kanun'un 7. maddesinin (a) ve (b) bentlerinde sırasıyla "Yapım ve bakımdan sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldırmak" ve "Tüm karayollarındaki işaretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek," şeklinde düzenlenen görev ve yetkilerin, Karayolları Genel Müdürlüğünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiş, yine aynı Kanun'un 19/01/2011 gün ve 27820 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde; "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır. Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir." hükmü kurala bağlanmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden, Karayolları Genel Müdürlüğünün yol ağına tabi olan D-100 karayolu üzerinde Nusaybin-Cizre İlçeleri arasında yer alan bir mevkide araç sürücüsünün yolda bulunan araç lastiğine çarpmamak için

yapılan manevra sonucu kazanın oluştuğu, kazaya ilişkin İstanbul Adli Tıp Kurumu'nca düzenlenen bilirkişi raporunda Karayolları Genel Müdürlüğü'nün %50 oranında, araç sürücüsünün ise %50 oranında kusurlu bulunduğu, kaza nedeniyle davacının %35,2 oranında sakat kaldığı iddialarıyla uğranıldığı ileri sürülen 50.000,00-TL manevi zararın tazmini istemiyle Nizip 1.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2016/625 esasına kayden açtığı davada adı geçen Mahkemece 03/03/2017 gün ve 2017/169 sayılı karar ile idari yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle verilen "Görevsizlik Kararının" yasal süresi içerisinde istinaf edilmeyerek 17/05/2017 tarihinde kesinleşmesi üzerine Ankara 15. İdare Mahkemesinde açılan davada verilen 06/07/2017 tarih ve E: 2017/1585, K:2017/1687 sayılı "Yetki Yönünden Ret" kararı uyarınca Mahkememize gönderilen dava dosyası ile bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Dava dilekçesi ve ekleri, yukarıda yer verilen mevzuat hükümleriyle birlikte değerlendirildiğinde; uyuşmazlığın, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanun'unun 7. ve 13. maddeleriyle Karayolları Genel Müdürlüğü'ne verilen görev ve sorumlulukların gereği gibi ifa edilip edilmediği noktasında ortaya çıktığı sabit olup, 2918 sayılı Kanun'un 110'uncu maddesinde 6099 sayılı Kanun ile yapılan değişikliğin 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe girmesi sonrasında idarelerin bu tür kusurlarından kaynaklanan tazminat talepleriyle ilgili uyuşmazlıkları çözme görevinin Adli Yargı mercilerinde olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, emsal alınabilecek bir uyuşmazlıkta verdiği 11/04/2016 gün ve E:2016/163, K:2016/210 sayılı kararı da bu yöndedir.

Bakılan dava, Nizip 1.Asliye Hukuk Mahkemesi'nce verilen 03/03/2017 gün ve E:2016/625, K:2017/169 sayılı görevsizlik kararının istinaf edilmeyerek 17/05/2017 tarihinde kesinleşmesinden sonra açıldığından, 2247 sayılı Kanun'un 19.maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesi zorunluluğu doğmuştur.

Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Nizip 1.Asliye Hukuk Mahkemesi'nde bulunan dava dosyası da temin edilmek suretiyle Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosyanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince bu konuda karar verilinceye kadar ertelenmesine" karar vererek 22.01.2018 tarih ve 2017/3205 esas sayılı üst yazısı ile görev uyuşmazlığı yönünden Mahkememize başvurmuş, Mahkememizde 30.01.2018 tarihinde kayda girmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Suna TÜRE, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN ve Turgay Tuncay VARLI'nın katılımlarıyla yapılan 26.2.2018 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davalı Kurumun sorumluluk sahasında kalan karayolunda meydana gelen maddi hasarlı ve yaralamalı trafik kazası nedeniyle ve manevi tazminat istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiş, aynı Kanunun, "Karayolları Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri" başlıklı 7. maddesinde; " Karayolları Genel Müdürlüğünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri şunlardır:

a) Yapım ve bakımdan sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldırmak,

b) Tüm karayollarındaki işaretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek,

d) Trafik ve araç tekniğine ait görüş bildirmek, karayolu güvenliğini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak,

e) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında, İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve işaretlemek,

f) Trafik kazalarının oluş nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında, gerekli önleyici teknik tedbirleri almak veya aldırmak,

g) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında trafik güvenliğini ilgilendiren kavşak, durak yeri, aydınlatma, yol dışı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya diğer kuruluşlarca hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek,

h) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile işaretlemeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak önerilen gerekli önlemleri almak veya aldırmak,

j) (Değişik: 17/10/1996 - 4199/5 md.) Trafik zabıtasının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere Bu Kanunun 13,14,16,17,18,47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlemek; 47 nci maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla belirlemek ve gerekli işlemin yapılması için en yakın trafik kuruluşuna teslim etmek,

k) Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmaktır." hükmüne

yer verilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır. Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2, 125 ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında " Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın görüm ve çözümü adli yargı yerinin görevine girdiğinden, Mardin 2. İdare Mahkemesinin Başvurusunun Kabulü ile Nizip 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 03.03.2017 gün ve E:2016/625 K:2017/169 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Mardin 2. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Nizip 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 03.03.2017 gün ve E:2016/625 K:2017/169 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,22.06.2018 gününde Üye Turgay Tuncay VARLI'nın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri	Şükrü	Mehmet	Suna
NECİPOĞLU	BOZER	AKSU	TÜRE

Üye	Üye	Üye
Alaittin Ali	Süleyman Hilmi	Turgay Tuncay
ÖĞÜŞ	AYDIN	VARLI

KARŞI OY

03.11.2015 tarih ve 29521 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 28.09.2015 gün ve E:2015/580 K:2015/592 sayılı kararında belirtilmiş olan düşünce doğrultusunda sayın çoğunluğun görüşüne katılamıyorum. 26.02.2018

ÜYE
Turgay Tuncay VARLI